

Дар'я КАПЛУН
студентка ВСП "Житомирський
торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ"

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ

Актуальність даної теми обумовлена тим, що більшість здобувачів освітніх послуг закладів фахової передвищої освіти це діти віком від 15 до 18 років. Тобто неповнолітні особи. Отже, який правовий статус у таких осіб? Неповнолітньою вважається особа, яка не досягла встановленого законом віку з якого набувається повноліття. Зазвичай це вік до 18 років, але віковий ценз може різнятися залежно від країни чи юрисдикції. У багатьох країнах неповнолітні наділені неповною дієздатністю. Це означає, що неповнолітні не можуть робити певні дії без згоди батьків або інших осіб, які виступають їх незаконними представниками. Крім того, існують спеціальні закони та нормативні акти, що регулюють правовий статус неповнолітніх, особливо у сферах освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, правопорядку.

Однак, цікаво, що Кодекс України про адміністративні правопорушення (далі КУпАП), який встановлює відповідальність за адміністративні правопорушення не дає чіткого визначення поняття "неповнолітній". У юридичній літературі з адміністративного права загальним суб'єктом адміністративного проступку називається осудна фізична особа, яка на момент вчинення адміністративного правопорушення досягла віку (16 років), з якого можна притягнути до адміністративної відповідальності [2]. Про це говорить стаття 12 КУпАП згідно якої адміністративній відповідальності підлягають особи, які досягли на момент вчинення адміністративного правопорушення шістнадцятирічного віку [1].

Отже виникає питання, що робити якщо особа не досягла віку адміністративної відповідальності? На це є дуже проста відповідь – вона не може бути притягнута до відповідальності за порушення закону.

Водночас у ст. 184 КУпАП [1] йдеться про вчинення правопорушень неповнолітніми у віці від 14-ти до 16-ти років, які ще не є суб'єктами адміністративної відповідальності, але в цьому випадку все ж таки може настати адміністративна відповідальність у вигляді накладення штрафу на законних представників неповнолітніх.

Важливо пам'ятати, що неповнолітні особи ще не сформовані психологічно, морально та інтелектуально і у разі правопорушення їм обов'язково потрібно надати фахову допомогу та підтримку спеціальних організацій.

Характерними рисами адміністративної відповідальності неповнолітніх є:

- застосування заходів впливу, що становлять виховний та нематеріальний характер;

- законодавчо закріплені випадки, коли особа несе відповідальність на загальних підставах, які пов'язані з підвищеною шкідливістю даних діянь;

- до неповнолітніх не застосовується адміністративний арешт;

- адміністративні справи щодо неповнолітніх розглядаються лише судами районних, районних у містах, міськими чи міськрайонних судах (носить судовий характер);

- вчинення правопорушення неповнолітніми є обставиною, що пом'якшує адміністративну відповідальність;

- недосягнення особою на момент вчинення адміністративного правопорушення шістнадцятирічного віку є обставиною, що виключає провадження у справі про адміністративне правопорушення;

- інтереси особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, і потерпілого, які є неповнолітніми або особами, що через свої фізичні або психічні вади не можуть самі здійснювати свої права у справах про адміністративні правопорушення, мають право представляти їх законні представники (батьки, усиновителі, опікуни, піклувальники) [3].

У разі вчинення особами віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років адміністративних правопорушень, передбачених статтями 44, 51, 89, 121-127, 130, статтею 139, частиною третьою статті 154, частиною другою статті 156, статтями 173, 173-4, 174, 183-1, 185, 190-195 КУпАП, вони підлягають адміністративній відповідальності на загальних підставах [1].

Більш детальніше розглянемо статті, які вище зазначені:

1) нелегальне виготовлення, купівля, збереження, передача з рук до рук, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин без мети їх продажу в невеликій кількості (ст. 44);

2) дрібне викрадення чужого майна шляхом крадіжки, шахрайства, привласнення чи розтрати (ст. 51);

3) керування транспортним засобом особою, яка не має відповідних документів на право керування таким транспортним засобом або не пред'явила їх для перевірки (ст. 126);

4) недотримання правил дорожнього руху (далі - ПДР) пішоходами, велосипедистами й особами, які керують гужовим транспортом, і погоничами тварин (ст. 127);

5) керування транспортними або судними засобами особами, які перебувають під ефектом алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння, можливо, під впливом лікарських препаратів, які гальмують швидкість їхньої реакції на дорозі й знижують увагу (ч. ч. 1, 2. 3 ст. 130);

6) пошкодження доріг, вулиць, дорожніх споруд, залізнич-них переїздіві техніки контролю дорожнього руху й невжиття необхідних заходів для їх усунення (ст. 139);

7) дрібне худіганство (ст. 173);

8) стрільба з вогнепальної, холодної металльної чи пневматичної зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металними снарядами не смертельної дії в населених пунктах і в не відведених для цього місцях або з порушенням устанавленого порядку (ст. 174) [1].

Кодекс України про адміністративні правопорушення також зазначає в ч. 2 ст. 40, що коли шкоду заподіяно неповнолітнім, який досяг шістнадцяти років і має самостійний заробіток, а сума шкоди не перевищує одного неоподатковуваного мінімуму доходів громадян, суддя має право покласти на неповнолітнього відшкодування заподіяної шкоди або зобов'язати своєю працею усунути її [1].

В законодавстві є деякі прогалини, які не вирішуються декількома статтями, а тому вважаємо за доцільне доповнити Кодекс України про адміністративні правопорушення спеціальним розділом, наприклад, під назвою “Особливості адміністративної відповідальності неповнолітніх”. Цей розділ потрібен для більш чіткого регулювання відповідальності неповнолітніх та процедури притягнення до адміністративної відповідальності.

Також, задля збільшення превентивної функції права та надання певного рівня відповідальності неповнолітніх потрібно змінити вік адміністративної відповідальності з 16 до 14 років, принаймні за більш розповсюджені правопорушення серед такої вікової категорії.

Список використаної літератури

1. Кодекс адміністративного судочинства України (зі змінами та доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
2. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2015 №14 том 1 URL: <file:///C:/Users/Alex/Pictures/28.pdf>
3. Юридичний науковий електронний журнал URL: http://www.lsej.org.ua/6_2017/72.pdf